

sælge den til Kapitalens Ejere. Dermed forstod han ogsaa, at ingen Vej tilbage til tidligere Tiders smaaborgerlige Forhold var mulig, men at der kun var et: Fremad til et nyt Samfund.

Og medens han gik og kæmpede med disse Tanker, fik han Besøg af den, der skulde blive hans hengivne og opofrende Ven for Livet, Friedrich Engels. Engels kom fra en anden Kreds end Karl Marx. Hans Fader var Tekstilfabrikant i Vesttyskland, netop med husindustrielle Arbejdere, det første Trin i den kapitalistiske Udvikling. Faderen havde ogsaa mærket den engelske Konkurrence. Han havde dog ikke nøjedes med at forbande den. Han havde søgt Forbindelse med engelske Tekstilkredse og havde sendt sin unge Søn Friedrich til Uddannelse i Manchester, Bomuldsindustriens Hovedstad.

Friedrich Engels var et udmærket Hoved og levende aandelig interesseret. Han havde allerede, medens Marx var i Köln, søgt at gøre hans Bekendtskab, men Mødet mellem den mørkøjede, gnistrende Karl Marx med den store, sorte Manke og den lysblaaøjede, rødblonde Friedrich Engels var ikke faldet godt ud. Dette Møde lod ikke ane, at de to skulde blive som «David og hans Jonathan».

Men nu kom Friedrich Engels tilbage fra sit Læreaar i

England. Han lagde Vejen over Paris for at besøge Marx, og hvad havde han ikke at fortælle? I England var den kapitalistiske Produktionsform utilsløret traadt ud i Livet. Smaaborgerne var konkurrerede ud og gjort besiddelsesløse, Arbejdet i Hjemmernes Værksteder var ophørt, store Fabriksbygninger havde rejst sig, Haandvævene var erstattet med Maskinvæve, andre Redskaber ligesaa med Maskiner, der blev drevet med Damp og udspyende Varemasser, som ingen kunde have drømt om, Mænd, Kvinder og Børn arbejdede i Fabrikkerne i umenneskelig lang Arbejdstid og for umenneskelig lav Løn. De forarmede Smaaborgere, der alle vegne fra strømmede til Fabriksbyerne, levede under de utroligste Boligforhold, og kun Brændevinen skænkede dem en kort Glemsel for deres Lidelser.

I Dage og Nætter drøftede de to unge Venner deres nye sociale Forstaaelse. Alt hvad Engels fortalte, passede ind i det, Marx havde tænkt og studeret sig til, og medens Arbejderklassen saa godt som endnu ikke var skabt paa Europas Fastland, og medens den endnu i England kun var en undertrykt og forkommen Menneskehob, saa Karl Marx med sit Seerblik ud i Fremtiden, at denne Menneskehob skulde blive den Klasse, hvis historiske Opgave det var